

Harminkettesek tere 3. hrsz. 35634

/Baross utca 55. 1879-es hrsz. 6844/

A zárt sorú beépítésben álló, jelenleg hat szintes ház eredetileg két emeletes, téglá építésű eklektikus stílusú ház építési engedélyét (B7022) 1894. szeptember 12-én adta ki a Fővárosi Közmunkák Tanácsa. Az építető tekintetes dr. Aujezsky Aladár az építész Wirth Ferenc. A lakhatási engedélyt 1895 július 14-én adta ki a VIII.ker. előjáróság augusztus 1-i hatállyal.

Azt nem sikerült kiderítenem, hogy az eredeti terveken szereplő homlokzat került-e kialakításra, vagy már az építéskor módosítottak rajta. Az biztos, hogy Nagy Gyula Fortepánon található fényképe alapján 1956-ban nem az eredeti homlokzatot ismerhetjük fel, hanem Schöner Béla okl. mérnök által 1959-ben készült rajzához nagyon hasonlót, annál kissé díszesebbet.

Az eredeti terven az első emeleti ablaksorig tartó kváderezést párkány zárta le. Mindhárom szint ablakai félköríves záródásúak kissé csúcsos kváderezéssel, körben kiemelve. A homlokzat három tengelyes. Saroklízalit fut az első és második szint szélein. A széleken duplaszárnyú ablakok, középen páros kapcsolt ablakok szerepelnek a terven. Egyszerű kialakítású attika fal zárja a homlokzatot.

A bejárat a bal oldalon található, arányos kialakítású, az ablaknyílásoknak megfelelően félköríves záródású, szemöldökpárkányként átfutó övpárkánnyal.

A földszinti ablakok alatt rácsos pinceablakok a tetőn három szellőzőablak látható.

Összességében az 1894-es terv homlokzata nagyon egyszerű, szinte puritán a korszak eklektikus házaihoz viszonyítva.

A telek nem téglalap alakú. Az utca felől a bal és jobb oldala is hátrafelé rövidül. A rajta álló ház fordított L alaprajzú, jobb oldalon hátulról nyíló pincebejárattal. Az udvaron, az eredeti terven látható összefolyó ma nem található. A ház teljes egészében alá van pincézve, belmagassága 2,8m. Mosókonyha vízfórraló üsttel, mángorlószoza, fáskamrák és az utcafront teljes szélességében raktárhelység lett tervezve. A földszinten két lakás volt. Egy háromszobás konyha, fürdőszoba, kamra, ill. egy szobakonyhás. A pincelejáró mellett külső bejáratú WC. Az első szinten egy négyszobás, három utcai szoba, a jobbszélső fürdőszoba kapcsolatos, előszoba, passzázs abból nyíló kamra, WC, konyha cselédszoza kapcsolattal. Ugyan ez a beosztás ismétlődik meg a harmadik szinten lévő lakásban. A lakások belmagassága 3,8m. Nyílászárói dupla gerébtokosak.

A házban az építető dr. Aujezsky Aladár családja, felesége és fia, ill. özv. édesanyja Aujezsky Lipótné lakott az átadás évétől (1895) még 1928-ban is a Lakócímjegyzék alapján. Dr. Aujezsky Aladár (1869-1933) mikrobiológus. Ő vezette be Magyarországon a kutyák veszettség elleni védőoltását. Nevéhez fűződik a róla elnevezett Aujezsky-betegség, egy állatokat érintő vírusos agyvelőgyulladás felfedezése. Ő vezette be Magyarországon a kutyák veszettség elleni védőoltását.

1959 decemberében Schöner Béla okl. építésmérnök Építészeti és statikai műleírást készített a házról, mert a Magyar Rádió és Televízió, mint építető emeletráépítéshez terveket rendelt tőle. Először három emeletről volt szó öt-öt garzonlakással, de az építési engedélyt 1960 októberében (H-40071-4) két emelet építésére kaptak négy-négy lakással. Schöner leírásából tudjuk, hogy a pince feletti földem

dongaboltozatán kívül a többi közbenső födém vasgerendák közötti poroszsüveg boltozat. A padlásfödém csaposgerenda födém, amely igen jó állapotú, amely fölé új, masszív födém kerül, előregyártott vasbeton gerendák közti HB födém ill. téglabetétes lemez. Az új padlófödém sűrűbordás BOHM födém lesz. A tetőszerkezet megemelésre alkalmas. Új attika fal nem készül.

A felépülő két szinten szintenként négy- négy új lakás került kialakításra. Az 1962-es Lakásépítési kérdőív tanúsága szerint az építést 1961 szeptemberében kezdte az ÉM. 46.sz. áll. építőipari vállalat és 1962 augusztusában fejezték be. Szintenként négy – négy egyszobás, fürdőszobás garzon, kettő konyhával a másik kettő főzőfülkével. Eredetileg az épület bal hátsó, udvar felőli sarkánál liftet építettek volna, de ezt már a tervekben kihúzták.

Az épület homlokzata a csupán kváderköveket imitáló első emeletig tartó díszítésen és a második szintig futó saroklizzaliton túl már az 1961-62-es építkezés előtt egyéb díszítvényeket kapott. Hogy mikor, arra nincs adat. A földszint teljes kváderezését párkány zárja le. A második szint ikerabalakai fölé íves tört-timpanon került oldalt lefutó sávokkal, címer-szerű középdíszsel. A szélső ablakok fölé állógyámköves szemöldökpárkány és rémisztő kőarcok kerültek. A könyöklő alá ballusztrád került. Az ablakok között kagylós díszítésű ál-szoborfülkék tagolják. A második és harmadik szintet foksorral díszített párkány választja el. A harmadik szint ablakai közé domborművű ornamentika, ill. felettük két medalion, egymás felé forduló férfi és női fej került.

1962-ben három háromosztatú franciaerkély került a homlokzatra az emeletráépítés harmadik és negyedik emeletén az alsó szintek ablakaival összhangban.

1965 február 20-án Dr. Páll Gábor és Kovács Csaba építetők engedélyt kaptak, hogy Foytovich István építész terve alapján megoszthassák a földszint utcafronti lakását. Így két ötven nm körüli lakás jött létre, melyre 1965 augusztusában kapták meg a használatbavételi engedélyt. Mindkét lakás egy szoba hallos, fürdőszobás, főzőfülkés kamrával, WC és előszoba. Ekkor a földszinten három, az első és második szinten kettő, kettő, a negyedik és ötödik szinteken négy, négy lakás volt a házban.

Nemrégiben (adatom nincs) újabb két szinttel bővült a ház. A tetőteret építették be. Az ötödik emelet a homlokzat megemelésével lett kialakítva és teljes mértékben rímel az alsóbb kettőre. A hatodik emelet ablakai, ezek is nagyméretű, erkélyablakok a tető síkjából dobozszerűen emelkednek ki. A mai homlokzat díszei bővültek az utolsó tatarozáskor, ami valószínűleg a tetőtérbeépítéssel egyidejű. Most a ház mindkét oldalán végigfutó lizzalit mellett a harmadik szinttől a hatodikig is világosabb szürkére színezett lizzalit fut. Ekkor került a házba az 1962-ben már tervbe vett lift, az akkor megtervezett helyen. Az alsó három szinten a nyílászárók még az eredetiek. A bejárat terrazzoja is hibátlan. Nem tudom, hogy hány új lakás van a két legfelső szinten.

Wirth Ferenc Nándor építész lakása és telephelye a VII. ker. Rottenbiller utca 10 alatt volt. Több épületére leltem az interneten. II.ker. Tölgyfa utca 16. V.ker., Városház utca 3-5., VIII.ker. Dankó utca 10., VII.ker. Lujza utca 27-29.

1. BFL, Tervtár, XV.17. d.329. ,hrs. 35634
2. https://hu.wikipedia.org/wiki/Aujeszky_Al%C3%A1d
3. http://falanszter.blog.hu/2013/03/18/100_eves_hazak_nyomaban_budan
4. <http://urbface.com/budapest/a-wirth-miklos-berhaz>
5. <http://urbface.com/budapest/a-kasselik-berhaz-2>

6. <http://archives.hungaricana.hu/hu/lear/329648/?query=DB%3D%28KOZJEGYZOI%29>
7. [http://archives.hungaricana.hu/hu/lear/view/329649/?query=DB%3D\(KOZJEGYZOI\)&image=0&pg=1&bbox=-1793%2C-4608%2C7187%2C224](http://archives.hungaricana.hu/hu/lear/view/329649/?query=DB%3D(KOZJEGYZOI)&image=0&pg=1&bbox=-1793%2C-4608%2C7187%2C224)
8. <https://lnyr.eleveltar.hu/BFLQuery/detail.aspx?ID=1453072>
9. [Wirth homlokzat..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_008.jpg](#)
10. [Wirth pince..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_002.jpg](#)
11. [Wirth földszint..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_003.jpg](#)
12. [Wirth első emelet..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_004.jpg](#)
13. [Wirth második emelet..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_005.jpg](#)
14. [Schöner homlokzat..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_010.jpg](#)
15. [Schöner emeletráépítés..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_015.jpg](#)
16. [1960-as homlokzat..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_010.jpg](#)
17. [Terrazzo..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_019.jpg](#)
18. [Jelenlegi kinézet..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_020.jpg](#)
19. [Díszítmények..\..\Pictures\2016-03\WP_20160302_018.jpg](#)
20. [Harminckettesek tere 1956 \(Nagy Gyula felvétele 39779 Fortepan\)](#)

Geiger Zsuzsa